

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI

HAMAG BICRO - HRVATSKA AGENCIJA ZA
MALO GOSPODARSTVO, INOVACIJE I INVESTICIJE

Zagreb, ožujak 2017.

SADRŽAJ

stranica

I. PODACI O AGENCIJI	2
Djelokrug i unutarnje ustrojstvo	2
Planiranje	3
Financijski izvještaji	4
II. REVIZIJA ZA 2015.	14
Ciljevi i područja revizije	14
Metode i postupci revizije	14
Nalaz za 2015.	15
III. MIŠLJENJE	26

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

KLASA: 041-01/16-01/32
URBROJ: 613-02-01-17-6

Zagreb, 27. ožujka 2017.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ FINACIJSKOJ REVIZIJI
HAMAG BICRO - HRVATSKA AGENCIJA ZA MALO GOSPODARSTVO, INOVACIJE I
INVESTICIJE ZA 2015.

Na temelju odredbi članka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je financijska revizija kojom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje HAMAG BICRO - Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (dalje u tekstu: Agencija) za 2015.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije provedeni su od 10. listopada 2016. do 27. ožujka 2017.

I. PODACI O AGENCIJI

Djelokrug i unutarnje ustrojstvo

Hrvatska agencija za malo gospodarstvo (HAMAG) je osnovana na temelju odredbi Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva (Narodne novine 29/02). Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva (Narodne novine 53/12) Hrvatska agencija za malo gospodarstvo je promijenila naziv u Hrvatska agencija za malo gospodarstvo i investicije (HAMAG INVEST). Na temelju odredbi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva (Narodne novine 56/13) i Ugovora o pripajanju Poslovne agencije Republike Hrvatske (BICRO), Hrvatskoj agenciji za malo gospodarstvo i investicije (HAMAG INVEST) od 8. travnja 2014., provedeno je pripajanje Poslovno inovacijske agencije Republike Hrvatske (BICRO) Hrvatskoj agenciji za malo gospodarstvo i investicije (HAMAG INVEST) te je Hrvatska agencija za malo gospodarstvo i investicije promijenila naziv u Hrvatsku agenciju za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG - BICRO, dalje u tekstu: Agencija), što je upisano 5. svibnja 2014. u sudski registar kod Trgovačkog suda u Zagrebu. Sjedište Agencije je Ksaver 208, Zagreb.

Prema odredbi članka 17. stavak 3. navedenog Zakona, danom upisa pripajanja u sudski registar, oprema, imovina, financijska prava i obveze te zaposlenici agencije BICRO postaju oprema, imovina, financijska prava i obveze te zaposlenici Agencije. Odredbom članka 6. Ugovora o pripajanju je određeno da se imovina i obveze agencije BICRO prenose u poslovne knjige Agencije po knjigovodstvenoj vrijednosti iz Bilance agencije BICRO sastavljene na dan 31. prosinca 2013. Također, člankom 18. navedenog Zakona i člankom 5. Ugovora o pripajanju je određeno da Agencija preuzima operativnu provedbu programa i projekata „Drugi projekt tehnologijskog razvitka“, „Inkubacijski centar bioznanosti i komercijalizaciju tehnologije“ i „Eureka“, suradnike na programu, opremu, pismohranu i drugu dokumentaciju, sredstva za rad te ostala prava i obveze, o čemu će do upisa u sudski registar, ministarstvo nadležno za znanost, ministarstvo nadležno za obrt, BICRO te Agencija zaključiti sporazum o prijenosu provedbe navedenih programa i projekta. Sporazum je zaključen koncem travnja 2014.

Agencija je osnovana sa svrhom ispunjenja potreba u općem interesu, bez industrijskog ili komercijalnog karaktera, odnosno s ciljem pružanja podrške razvoju malim i srednjim poduzetnicima te obrtima, poboljšanja inovacijskog procesa i poticanja održive investicije kao i doprinosa održivoj gospodarskoj i socijalnoj koheziji Republike Hrvatske. Agencija obavlja svoje djelatnosti i poslovanje u skladu s navedenim Zakonom, Statutom i drugim općim aktima pod vodstvom i nadzorom Upravnog odbora i ministarstva nadležnog za poduzetništvo i obrt u cilju ostvarenja strateških ciljeva koje određuje Vlada Republike Hrvatske. Djelokrug Agencije je utvrđen odredbama Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva (Narodne novine 29/02, 63/07, 53/12 i 56/13) i Statutom Agencije (Narodne novine 107/14, 72/15 i 116/15). Agencija obavlja poslove vezane uz: poticanje osnivanja i razvoja subjekata malog gospodarstva; poticanje ulaganja u malo gospodarstvo; financiranje poslovanja i razvoja subjekata malog gospodarstva kreditiranjem pod povoljnijim uvjetima i drugim oblicima financijskih potpora; davanje jamstava za kredite koje subjektima malog gospodarstva odobre banke i druge pravne osobe – kreditori; davanje financijske potpore za smanjenje troškova kredita koje subjektima malog gospodarstva odobre banke i druge pravne osobe – kreditori; subvencioniranje kamata po kreditima; davanje potpora za istraživanje, razvoj i primjenu suvremenih tehnologija te poslove vezane uz davanje potpora za sudjelovanje na međunarodnim sajmovima i specijaliziranim izložbama u zemlji i inozemstvu.

Također, Agencija obavlja poslove praćenja, analize i izvještavanja o rezultatima poticajnih mjera, vodi poslove vezane uz transfer tehnologije i poticanje istraživanja, razvoja i inovacija u privatnom i javnom sektoru te obavlja druge stručne poslove u svezi s poticanjem razvoja malog gospodarstva i inovacijskog sustava utvrđenih Statutom, Zakonom o poticanju razvoja malog gospodarstva i drugim propisima, kao i poslove koje joj povjeri Vlada Republike Hrvatske ili ministarstvo nadležno za poduzetništvo i obrt.

Tijela Agencije su Upravni odbor i Uprava. Upravni odbor je tijelo Agencije koje donosi odluke u skladu s Statutom, zakonom i drugim propisima. Čine ga predsjednik, zamjenik predsjednika i 13 članova, koje imenuje i razrješava Vlada Republike Hrvatske za razdoblje od četiri godine. U vrijeme obavljanja revizije (prosinac 2016.), predsjednica Upravnog odbora je dr. sc. Martina Dalić, potpredsjednica Vlade Republike Hrvatske i ministrica gospodarstva, malog i srednjeg poduzetništva i obrta, a zamjenik je prof. dr. sc. Pavo Barišić, ministar znanosti i obrazovanja, imenovani rješenjem Vlade Republike Hrvatske u studenome 2016. Upravni odbor donosi Statut uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske, druge opće akte, poslovnik o radu, odluke o imenovanju uprave, poslovnik o radu uprave, plan troškova i investicija, godišnji plan rada i njegove dopune, višegodišnje planove i njihove dopune, godišnji financijski plan uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske, godišnje obračune i financijske izvještaje, odluku o kupnji, prodaji ili terećenju nekretnina u vlasništvu Agencije i odluku o zaduživanju uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske, mjere za poticanje osnivanja i razvoja subjekata malog gospodarstva te za privlačenje investicija u poduzetništvu, pojedinačne odluke u raznim dijelovima poslovanja u vrijednosti iznad 10.000.000,00 kn, pojedinačne odluke u bilo kojem iznosu u vezi financijskih transakcija za poslove izvan teritorija Republike Hrvatske te donosi odluke o drugim pitanjima od značaja za ostvarivanje djelatnosti Agencije. Upravni odbor imenuje članove Uprave za razdoblje od četiri godine. Uprava ima tri člana, mandat članova traje četiri godine. Uprava vodi poslove Agencije, zastupa Agenciju i upravlja imovinom Agencije, donosi pojedinačne odluke vezano uz financijske transakcije do visine 10.000.000,00 kn, priprema i predlaže izvješća, odluke i druge akte za sjednice Upravnog odbora te obavlja druge poslove u skladu sa Statutom i odlukama Upravnog odbora.

U vrijeme obavljanja revizije predsjednik Uprave je Vjeran Vrbanec, zamjenik predsjednika Uprave je Boris Guina, a Marijana Oreb je članica Uprave.

Prema Statutu, za obavljanje poslova iz djelokruga Agencije ustrojene su sljedeće organizacijske jedinice: Ured Uprave, Ured za unutarnju reviziju, Sektor za bespovratne potpore, Sektor za financijske instrumente, Sektor za razvoj i podršku korisnicima te Služba za zajedničke poslove. U okviru sektora ustrojene su službe i odjeli.

Početakom 2015. u Agenciji je bilo 94 zaposlenika, tijekom godine došlo je 30 zaposlenika, otišlo osam zaposlenika te je koncem 2015. bilo 116 zaposlenika.

Planiranje

Financijskim planom Agencije za 2015. planirani su prihodi i rashodi u iznosu 154.579.431,00 kn. Nakon izmjena i dopuna državnog proračuna, planirani prihodi i rashodi Agencije su povećani za 7.011.367,00 kn ili 4,5 % te iznose 161.590.798,00 kn. Vrijednosno značajnije su smanjeni rashodi za usluge u okviru aktivnosti Mreža poduzetničkih i potpornih institucija - BSO za 8.760.000,00 kn ili 80,0 % te izdaci za dionice i udjele u glavnici kreditnih i ostalih financijskih institucija u javnom sektoru u okviru aktivnosti Regionalni inovacijski fond – ENIF za 3.339.105,00 kn ili 100,0 %.

Vrijednosno značajnije su povećani rashodi za subvencije u okviru aktivnosti Poticanje poduzetnika početnika i Poticanje malog i srednjeg poduzetništva – Poduzetnički impuls za 8.440.000,00 kn ili 74,2 %, izdaci za dane zajmove trgovačkim društvima i obrtnicima izvan javnog sektora u okviru aktivnosti Jamstva za malo gospodarstvo u iznosu 8.687.291,00 kn ili 19,3 % te rashodi za kapitalne pomoći u okviru aktivnosti Poticanje poduzetnika početnika i poticanje malog i srednjeg poduzetništva – Poduzetnički impuls u iznosu 6.160.000,00 kn ili 19,1 %.

Izvori financiranja su, osim prihoda iz državnog proračuna (98,5 %), pomoći Europske unije, prihodi od imovine, prihodi za posebne namjene te vlastiti prihodi.

Rashodi i izdaci su planirani u okviru programa Jačanje konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva, koji se provodi kroz 12 aktivnosti i jedan tekući projekt.

Vrijednosno značajniji rashodi i izdaci su planirani za provedbu aktivnosti Jamstva za malo gospodarstvo u visini 33,2 %, Poticanje malog i srednjeg gospodarstva 28,4 %, Administracija i upravljanje 18,1 % te aktivnosti Poticanje poduzetnika početnika u visini 9,8 %.

U skladu s odredbom članka 39. Zakona o proračunu (Narodne novine 87/08 i 136/12), donesene su projekcije za sljedeće dvije godine, odnosno 2016. i 2017. Prema spomenutim projekcijama, planirani su rashodi i izdaci za 2016. u iznosu 116.819.559,00 kn te za 2017. u iznosu 127.690.741,00 kn.

Financijski izvještaji

Agencija vodi poslovne knjige i sastavlja financijske izvještaje prema proračunskom računovodstvu. Sastavljeni su propisani financijski izvještaji: Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima, Bilanca, Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji, Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza te Bilješke uz financijske izvještaje.

a) Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima

Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima za 2015., ukupni prihodi su ostvareni u iznosu 152.246.830,00 kn, što je za 1.823.483,00 kn ili 1,2 % više u odnosu na prethodnu godinu. Prihodi su za 2015. ostvareni za 9.343.968,00 kn ili 5,8 % manje od planiranih.

U tablici broj 1 daju se podaci o ostvarenim prihodima.

Tablica broj 1

Ostvareni prihodi

u kn

Redni broj	Prihodi	Ostvareno za 2014.	Ostvareno za 2015.	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Prihodi iz proračuna	149.969.509,00	150.007.327,00	100,0
2.	Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija	298.779,00	10.163,00	3,4
3.	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	36.351,00	86.383,00	237,6
4.	Prihodi od imovine	44.030,00	794.626,00	1 804,7
5.	Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna	74.465,00	1.348.331,00	1 810,7
6.	Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	213,00	0,00	-
	Ukupno	150.423.347,00	152.246.830,00	101,2

Vrijednosno najznačajniji su prihodi ostvareni iz državnog proračuna, koji čine 98,5 % ukupnih prihoda. Odnose se na prihode za financiranje rashoda poslovanja u iznosu 83.787.710,00 kn, prihode za financiranje izdataka za financijsku imovinu i otplatu zajmova u iznosu 65.865.404,00 kn (od čega se na financiranje izdataka po protestiranim jamstvima odnosi 53.428.874,00 kn, financiranje izdatka za otplatu glavnice zajma IBRD 8.751.814,00 kn te na financiranje izdataka za odobrene mikro kredite 3.684.716,00 kn) te na prihode za financiranje rashoda za nabavu nefinancijske imovine u iznosu 354.213,00 kn.

Prihodi od pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna ostvarene su u iznosu 1.348.331,00 kn i čine 0,9 % ukupnih prihoda. U odnosu na prethodno razdoblje, veći su za 1.273.866,00 kn. Odnose se na tekuće pomoći od institucija i tijela EU u iznosu 1.270.212,00 kn te na kapitalne pomoći od institucija i tijela EU u iznosu 78.119,00 kn. Najvećim dijelom u iznosu 1.267.361,00 kn se odnose na sredstva Europskog fonda za regionalni razvoj (ERDF) i Europske poduzetničke mreže ostvarena za financiranje rashoda u okviru aktivnosti OP Konkurentnost i kohezija 2014.-2020. – PT2, Europski projekti i Europska poduzetnička mreža.

Prihodi od imovine u iznosu 794.626,00 kn se najvećim dijelom u iznosu 792.431,00 kn odnose na prihode evidentirane po osnovi otpisa kamata na dugoročne kredite (tri tuzemna obrtnika). Ugovore o dugoročnom kreditu navedeni obrtnici su zaključili s tuzemnim poslovnim bankama u prethodnom razdoblju, a Agencija je izdala garancije kao instrument osiguranja plaćanja 80,0 % dokumentiranih nenaplaćenih potraživanja po osnovi kredita. Naime, na temelju odredbi Zakona o proračunu i Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja (Narodne novine 52/13 i 94/14), Vlada Republike Hrvatske je u svibnju 2015. donijela odluku o otpisu duga s osnove kamata dužnicima – fizičkim osobama u iznosu 692.659,00 kn, a Ministarstvo financija dva rješenja u svibnju i studenome 2015. o otpisu duga po osnovi kamata u iznosu 99.772,00 kn. Navedenim korisnicima dugoročnih kredita otpisan je dug po osnovi kamata nakon što su u cijelosti uplatili dug po glavnici na propisane uplatne račune prihoda državnog proračuna. Na temelju navedenih dokumenata, Agencija je u svibnju, listopadu i prosincu 2015. brisala potraživanja po osnovi kamata iz svojih poslovnih knjiga.

Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada se odnose na sredstva za financiranje naknada osobama na stručnom usavršavanju bez zasnivanja radnog odnosa.

Prihodi od prodaje proizvoda i roba te pruženih usluga i prihodi od donacija se odnose na vlastite prihode u iznosu 10.163,00 kn (protuvrijednost 1.500,00 USD), ostvarene uplatom međunarodne organizacije WorldChicago, Chicago. Agencija je kao odabrano provedbeno tijelo na mrežnim stranicama objavila prikupljanje prijave za dodjelu stipendija, odnosno obavila uslugu akviziranja/regrutiranja i odabir stipendista.

U 2016. su preneseni neutrošeni prihodi iz 2015. u ukupnom iznosu 1.862.875,00 kn (izvori financiranja 31, 43 i 51). Iz prethodnog razdoblja su preneseni neutrošeni prihodi u iznosu 162.586,00 kn, u 2015. su uplaćena sredstva u iznosu 2.391.488,00 kn, utrošeno je 691.199,00 kn, te je Agencija u siječnju 2016. podnijela Ministarstvu financija zahtjev za prijenos neutrošenih prihoda u iznosu 1.862.875,00 kn. Vrijednosno značajniji preneseni neutrošeni prihodi se odnose na sredstva EU uplaćena u 2015. za financiranje rashoda u okviru aktivnosti Europski projekti u iznosu 1.551.108,00 kn i Europska poduzetnička mreža u iznosu 785.013,00 kn.

Prema podacima iz Izvještaja o приходima i rashodima, primicima i izdacima za 2015., ukupni rashodi i izdaci su ostvareni u iznosu 153.522.316,00 kn, što je za 3.332.097,00 kn ili 2,2 % više u odnosu na prethodnu godinu. Rashodi i izdaci za 2015. su ostvareni za 8.068.482,00 kn ili 5,0 % manje od planiranih.

U tablici broj 2 daju se podaci o ostvarenim rashodima i izdacima.

Tablica broj 2

Ostvareni rashodi i izdaci

u kn

Redni broj	Rashodi i izdaci	Ostvareno za 2014.	Ostvareno za 2015.	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Rashodi za zaposlene	11.788.692,00	13.315.598,00	113,0
2.	Materijalni rashodi	4.092.569,00	6.229.168,00	152,2
3.	Financijski rashodi	7.863,00	5.390,00	68,5
4.	Subvencije	23.823.667,00	29.334.776,00	123,1
5.	Ostali rashodi	65.283.094,00	38.339.647,00	58,7
6.	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	794.851,00	432.333,00	54,4
7.	Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	44.399.483,00	65.865.404,00	148,3
	Ukupno	150.190.219,00	153.522.316,00	102,2
	Višak prihoda	233.128,00	0,00	-
	Manjak prihoda	0,00	1.275.486,00	-

Za 2015. je ostvaren manjak prihoda u iznosu 1.275.486,00 kn. S obzirom na to da preneseni višak prihoda iz prošlog razdoblja iznosi 2.253.416,00 kn, višak prihoda i primitaka raspoloživ u sljedećem razdoblju iznosi 977.930,00 kn.

Vrijednosno značajniji rashodi i izdaci u iznosu 136.968.939,00 kn ili 89,2 % ukupnih rashoda i izdataka su ostvareni za provedbu aktivnosti Jamstva za malo gospodarstvo u iznosu 54.222.676,00 kn, Poticanje malog i srednjeg poduzetništva – Poduzetnički impuls u iznosu 41.616.340,00 kn, Administracija i upravljanje u iznosu 26.422.504,00 kn te aktivnosti Poticanje poduzetnika početnika u iznosu 14.707.419,00 kn.

Prema vrstama rashoda i izdataka, vrijednosno su značajniji izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova u iznosu 65.865.404,00 kn koji čine 42,9 % ukupnih rashoda i izdataka, ostali rashodi u iznosu 38.339.647,00 kn koji čine 25,0 % ukupnih rashoda i izdataka, subvencije u iznosu 29.334.776,00 kn koje čine 19,1 % ukupnih rashoda i izdataka te rashodi za zaposlene u iznosu 13.315.598,00 kn koji čine 8,7 % ukupnih rashoda i izdataka.

Rashodi za zaposlene u iznosu 13.315.598,00 kn se odnose na bruto plaće u iznosu 11.280.567,00 kn (od čega se na plaće za redovni rad odnosi 11.107.665,00 kn, a na plaće za prekovremeni rad 172.902,00 kn), doprinose na plaće u iznosu 1.944.119,00 kn te ostale rashode za zaposlene (jubilarne nagrade, darove za djecu i ostalo) u iznosu 90.912,00 kn. U odnosu na prethodno razdoblje veći su za 1.526.906,00 kn ili 13,0 %, radi zapošljavanja novih djelatnika tijekom 2015. Na obračun plaće i druge naknade po osnovi rada radnika u Agenciji, primjenjuje se Zakon o plaćama u javnim službama (Narodne novine 27/01 i 39/09), Uredba o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u javnim službama (Narodne novine 25/13, 72/13, 151/13, 9/14, 40/14, 51/14, 77/14, 83/14, 87/14, 120/14, 147/14, 151/14, 11/15, 32/15, 38/15, 60/15, 83/15 i 112/15), Zakon o osnovici plaće u javnim službama (Narodne novine 39/09 i 124/09) te Odluka o visini osnovice za obračun plaće u javnim službama (Narodne novine 40/09).

Plaća predsjednika Uprave, zamjenika predsjednika Uprave i članova Uprave Agencije su regulirane Zakonom o poticanju razvoja malog gospodarstva (Narodne novine 29/02, 63/07, 53/12 i 56/13), Odlukom Vlade Republike Hrvatske iz srpnja 2013. o plaći ravnatelja i zamjenika ravnatelja Agencije za investicije i konkurentnost i Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju te plaći predsjednika Uprave, zamjenika predsjednika Uprave i članova Uprave Hrvatske agencije za malo gospodarstvo i investicije (Narodne novine 91/13) te Odlukom o visini osnovice za obračun plaće državnih dužnosnika (Narodne novine 151/14) iz prosinca 2014.

Materijalni rashodi u iznosu 6.229.168,00 kn se odnose na rashode za usluge u iznosu 4.084.318,00 kn, naknade troškova zaposlenima u iznosu 844.691,00 kn, rashode za materijal i energiju u iznosu 664.740,00 kn, naknade osobama izvan radnog odnosa u iznosu 193.082,00 kn te ostale nespomenute rashode poslovanja u iznosu 442.337,00 kn. U odnosu na prethodno razdoblje, veći su za 2.136.599,00 kn ili 52,2 % zbog povećanja rashoda za intelektualne i osobne usluge te rashoda za usluge tekućeg i investicijskog održavanja nastalih preseljenjem u poslovni prostor na novoj lokaciji u listopadu 2015.

U okviru rashoda za usluge, vrijednosno značajniji rashodi u iznosu 1.357.839,00 kn se odnose na rashode za intelektualne i osobne usluge. Od navedenog iznosa, vrijednosno značajniji rashodi ostvareni u iznosu 962.412,00 kn se odnose na rashode za usluge vođenja i nadzora projekata u okviru Programa provjere inovativnog koncepta (POC5) u iznosu 598.412,00 kn. U svrhu kvalitetnije provedbe navedenog Programa, navedene usluge su obavljali Prepoznati centri. U pozivu za zaprimanje zahtjeva za odabir prepoznatih centara se navodi da prepoznati centri mogu biti razvojna agencija, tehnološki park/inkubator, znanstveno – tehnološki park, ured za transfer tehnologije, institut i druge institucije koje se prepoznaju po odgovarajućim znanjima i iskustvu u pružanju podrške istraživačima, znanstvenicima i poduzetnicima koji razvijaju projekte temeljene na znanju, inovacijama i novim tehnologijama. Također, odnose se na rashode za ugovore o djelu ostvarene u iznosu 364.000,00 kn za obavljanje usluga poslovno tehničko – tehnološke evaluacije zaprimljenih prijava u svrhu ocjenjivanja tehnologije, inovacija i poslovnog pristupa pojedinih projekata iz programa Razvoj na znanju utemeljenih poduzeća (RAZUM), Potpora suradničkog istraživanja i razvoja (IRCRO), Eureka (EUROSTARS) te Podrške Uredima za transfer tehnologije (UTT).

Rashodi za subvencije u iznosu 29.334.776,00 kn se odnose na subvencije trgovačkim društvima izvan javnog sektora u iznosu 22.232.288,00 kn, trgovačkim društvima u javnom sektoru u iznosu 4.190.393,00 kn te subvencije obrtnicima u iznosu 2.912.095,00 kn. Ostvareni su u okviru aktivnosti Poticanje poduzetnika početnika u iznosu 11.022.703,00 kn, Drugi projekt tehnologijskog razvoja u iznosu 8.599.134,00 kn, Poticanje malog i srednjeg poduzetništva gospodarstva u iznosu 3.276.693,00 kn, Potpore inovacijskom procesu u iznosu 2.775.305,00 kn, Program Eureka u iznosu 1.586.412,00 kn, BICRO – Biocentar u iznosu 1.282.098,00 kn te Jamstva za malo gospodarstvo u iznosu 792.431,00 kn. U odnosu na prethodno razdoblje, rashodi za subvencije su veći za 5.511.109,00 kn ili 23,1 %. Najvećim dijelom do povećanja je došlo zbog provođenja Programa STARTCO - Realiziraj vlastitu poslovnu ideju (aktivnost Poticanje poduzetnika i početnika) u iznosu 7.050.871,00 kn čija realizacija je započela u 2015.

Ostali rashodi u iznosu 38.339.647,00 se odnose na kapitalne pomoći, odnosno bespovratne potpore dodijeljene trgovačkim društvima izvan javnog sektora u iznosu 30.703.588,00 kn te obrtnicima u iznosu 7.636.059,00 kn. Planirani su i ostvareni u okviru aktivnosti Poticanje malog i srednjeg poduzetništva – Poduzetnički impuls 2015. U odnosu na prethodno razdoblje, ostvareni su manje za 26.943.447,00 kn ili 41,3 %.

Program poticanja poduzetništva i obrta – Poduzetnički impuls za 2015. je usvojila Vlada Republike Hrvatske u veljači 2015. kao strateški dokument Ministarstva poduzetništva i obrta. Provodio se na temelju Programa Vlade Republike Hrvatske za razdoblje od 2011. do 2015. Agencija je provodila dvije mjere iz Prvog programskog područja – Mikro i malo poduzetništvo i obrt: Jačanje konkurentnosti prerađivačke industrije i Jačanje konkurentnosti uslužnih djelatnosti. U okviru navedenih mjera, u 2015. je trgovačkim društvima izvan javnog sektora i obrtnicima odobreno 177 bespovratnih potpora u iznosu 36.841.423,00 kn. Potpore su odobrene na temelju prethodno objavljenih javnih poziva iz ožujka i srpnja 2015., provedenog postupka dodjele (administrativna provjera, provjera prihvatljivosti prijavitelja, ocjene projektnog prijedloga i provjere prihvatljivosti izdataka), sastavljene bodovne liste i ugovora zaključenih s odabranim korisnicima bespovratnih potpora. Način isplate potpora ugovoren je u visini 80,0 % od ugovorenog iznosa u roku deset radnih dana od dana zaprimanja potpisanog ugovora s tablicom proračuna i ovjerene bjanko zadužnice. Preostali dio odobrenih sredstava će se isplatiti korisniku ako Agencija odobri Završni izvještaj o provedbi projekta i prihvati dokaze o namjenskom utrošku sredstava (navedene dokumente korisnici podnose Agenciji najkasnije u roku godine dana od dana zaključenja ugovora), u roku 10 radnih dana od odobrenja navedene dokumentacije, ali ne prije 1. siječnja 2016. Do konca 2015., isplaćene su bespovratne potpore u iznosu 29.473.138,00 kn, a razlika do ukupno iskazanih ostvarenih ostalih rashoda u iznosu 8.866.509,00 kn se odnosi na isplatu preostalog dijela neisplaćenih potpora iz Poduzetničkog impulsa za 2014.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine se odnose na nabavu uredske opreme i namještaja u iznosu 306.604,00 kn, licenci u iznosu 83.981,00 kn, ulaganja u računalne programe u iznosu 40.000,00 kn te nabavu komunikacijske opreme u iznosu 1.748,00 kn.

Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova se odnose na izdatke po protestiranim jamstvima u iznosu 53.428.874,00 kn, izdatke za otplatu glavnice zajma IBRD u iznosu 8.751.814,00 kn i izdatke za odobrene mikro kredite u iznosu 3.684.716,00 kn.

Izdaci po protestiranim jamstvima se odnose na izdatke za pokriće dijela glavnice kredita koje su Hrvatska banka za obnovu i razvitak i poslovne banke odobrile subjektima malog gospodarstva u iznosu 53.428.874,00 kn. Vrijednosno značajnija jamstva su izdana i isplaćena za sljedeće jamstvene programe: Poduzetnik u zoni u iznosu 16.354.597,00 kn, Poljoprivreda u iznosu 13.343.284,00 kn, Rast i Razvoj u iznosu 7.156.121,00 kn, Likvidnost u iznosu 6.387.430,00 kn, Nove tehnologije u iznosu 4.459.042,00 kn, Novi poduzetnik u iznosu 2.378.275,00 kn, Novi poduzetnici u iznosu 1.620.114,00 kn i Poljoprivrednici u iznosu 451.389,00 kn. Jamstvenim programima su utvrđeni ciljevi pojedinog programa i ciljane grupe, namjena kredita, najviši i najniži iznos jamstva, način podnošenja zahtjeva te drugi opći i posebni uvjeti za izdavanje jamstva.

Dozvoljeni udjel ulaganja u kratkotrajnu imovinu (obrotna sredstva) bio je utvrđen u visini do 30,0 % iznosa kredita, osim kod jamstvenog programa Novi poduzetnik u kojem je utvrđen u visini do 50,0 % iznosa kredita. Putem jamstvenog programa Likvidnost omogućeno je refinanciranje postojećih kredita ukoliko se novi krediti odobravaju uz povoljnije uvjete od postojećih. Neispunjenje obveza iz ugovora o kreditu prema ugovorenom otplatnom planu za posljedicu ima otkaz, odnosno raskid ugovora te protestiranje/aktiviranje jamstva. Jamstva u iznosu 53.428.874,00 kn su isplaćena na zahtjev jedanaest poslovnih banaka u iznosu 38.498.352,00 kn ili 72,1 % i na zahtjev Hrvatske banke za obnovu i razvitak u iznosu 14.930.522,00 kn ili 27,9 %.

U državnom proračunu za 2015. su osigurana sredstva za povrat glavnice zajma Svjetske banke za obnovu i razvoj (IBRD) u iznosu 8.751.815,00 kn, a odnose se na šest obroka dospjelih na naplatu od 15. svibnja 2012. do 15. studenoga 2014. u protuvrijednosti 1.155.131,94 EUR.

Na temelju Zakona o potvrđivanju ugovora o zajmu između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj za Hrvatski projekt tehnološkog razvoja (Narodne novine 12/05, Međunarodni ugovori) te sporazuma i dodataka sporazumu zaključenih od travnja 2006. do studenoga 2011. između Ministarstva financija i Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, Poslovno inovacijskom centru Hrvatske – BICRO d.o.o. su stavljena na raspolaganje sredstva darovnice u iznosu 12.026.912,71 EUR i zajma u iznosu 3.747.552 EUR, u cilju poticanja poduzetništva utemeljenog na inovacijama i novim tehnologijama. Povrat glavnice zajma IBRD je ugovoren putem dva obroka godišnje od 15. studenoga 2010. do 15. svibnja 2020., koji se plaćaju u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan dospijeca. Do konca 2012., sredstva su dodijeljena malim i srednjim poduzetnicima kao potpora za primijenjena i razvojna istraživanja, za izradu studija tehničke izvedivosti, financiranje troškova zaštite prava industrijskog vlasništva i financiranje usluga savjetovanja i podrške tijekom trajanja istraživačko - razvojne faze projekata.

Izdaci za mikro kredite su ostvareni u iznosu 3.684.716,00 kn. Mikrokrediti su odobravani poduzetnicima početnicima u okviru realizacije programa Mikrokreditiranje - prvi korak u poduzetništvo, odnosno poduzetnicima koji su do dana podnošenja zahtjeva za kredit poslovali manje od 24 mjeseca ili su osnovali trgovačko društvo/obrt do zaključenja ugovora o kreditu. Provedba navedenog programa započela je u 2013., a sredstva za kreditiranje poduzetnika početnika su osigurana u državnom proračunu. Kreditna sredstva su odobrena u rasponu od 10.000,00 kn do 120.000,00 kn, uz rok otplate do pet godina, uključujući početak od šest mjeseci, a fiksna kamatna stopa iznosi 0,99 % godišnje. Do konca 2015., poduzetnicima početnicima je odobreno 111 mikrokredita u iznosu 10.139.577,00 kn, od čega su 34 mikrokredita u iznosu 3.684.716,00 kn odobrena u 2015.

b) Bilanca

Prema podacima iz Bilance na dan 31. prosinca 2015., ukupna vrijednost imovine, te obveza i vlastitih izvora je iskazana u iznosu 268.353.235,00 kn.

U tablici broj 3 daju se podaci o vrijednosti imovine te obveza i vlastitih izvora početkom i koncem 2015.

Tablica broj 3

Vrijednost imovine, obveza i vlastitih izvora
početkom i koncem 2015.

u kn

Redni broj	Opis	1. siječnja	31. prosinca	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Nefinancijska imovina	1.646.386,00	31.809.739,00	1 932,1
1.1.	Postrojenja i oprema	546.131,00	31.157.298,00	5 705,1
1.2.	Prijevozna sredstva	48.400,00	32.266,00	66,7
1.3.	Druga nefinancijska imovina	1.051.855,00	620.175,00	59,0
2.	Financijska imovina	185.264.414,00	236.543.496,00	127,7
2.1.	Novčana sredstva	11.110.199,00	12.510.269,00	112,6
2.2.	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih, te za više plaćene poreze i ostalo	1.323.204,00	1.327.002,00	100,3
2.3.	Potraživanja za dane zajmove	164.638.266,00	210.868.205,00	128,1
2.4.	Vrijednosni papiri, dionice i udjeli u glavnici	12.000,00	12.000,00	100,0
2.5.	Potraživanja za prihode poslovanja	6.989.513,00	10.546.360,00	150,9
2.6.	Rashodi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	1.191.232,00	1.279.660,00	107,4
	Ukupno imovina	186.910.800,00	268.353.235,00	143,6
3.	Obveze	40.623.022,00	23.251.517,00	57,2
3.1.	Obveze za rashode poslovanja	7.650.562,00	6.306.566,00	82,4
3.2.	Obveze za nabavu nefinancijske imovine	81.996,00	81.996,00	100,0
3.3.	Obveze za kredite i zajmove	25.355.875,00	16.604.062,00	65,5
3.4.	Odgodeno plaćanje rashoda i prihod budućeg razdoblja	7.534.589,00	258.893,00	3,4
4.	Vlastiti izvori	146.287.778,00	245.101.718,00	167,5
	Ukupno obveze i vlastiti izvori	186.910.800,00	268.353.235,00	143,6
	Izvanbilančni zapisi	90.553.001,00	2.905.948.616,00	3 209,1

Vrijednost ukupne imovine koncem 2015. je za 81.442.435,00 kn ili 43,6 % veća u odnosu na vrijednost imovine iskazane početkom godine. Vrijednost nefinancijske imovine se povećala za 30.163.353,00 kn ili 1.832,1 %, a financijske imovine za 51.279.082,00 kn ili 27,7 %.

U okviru nefinancijske imovine značajnije se povećala vrijednost postrojenja i opreme za 30.611.167,00 kn ili 5.605,1 %. Navedeno povećanje se odnosi na evidentiranje imovine u vrijednosti 30.521.530,00 kn (laboratorijska i medicinska oprema, te računala i računalna oprema) u poslovne knjige Agencije koncem 2015., a koja je do tada bila evidentirana u poslovnim knjigama Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta u okviru kapitalnog projekta Inkubacijski centar za bioznanosti i komercijalizaciju tehnologije (BICRO - BioCentar). Evidentiranje je obavljeno na temelju Odluke iz prosinca 2015. o prijenosu imovine koja se vodila u poslovnim knjigama Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta u poslovne knjige Hrvatske agencije za malo gospodarstvo, inovacije i investicije.

Ministarstvo je bilo zaduženo za provođenje navedene aktivnosti u okviru Operativnog programa Regionalna konkretnost 2007.- 2013., u okviru koje je nabavljena oprema u vrijednosti 4.020.957,65 EUR (protuvrijednost 30.521.530,00 kn). Prilog navedene odluke čine ugovori o nabavi opreme te dokumentacija o isporuci i provedbi plaćanja.

U okviru financijske imovine značajnije povećanje u odnosu na početak godine se odnosi na potraživanja za dane zajmove koja su koncem 2015. veća za 46.229.939,00 kn ili 28,1 % zbog povećanja broja zahtjeva za protestiranje jamstava. Također, povećala su se potraživanja za prihode poslovanja za 3.556.847,00 kn ili 50,9 %. U okviru potraživanja za prihode poslovanja, najznačajnije povećanje u iznosu 3.363.949,00 kn se odnosi na potraživanja za prihode od kamata na dane zajmove trgovačkim društvima izvan javnog sektora po protestiranim jamstvima.

Ukupna potraživanja su koncem 2015. iskazana u iznosu 222.741.567,00 kn. Odnose se na potraživanja za dane zajmove u iznosu 210.868.205,00 kn, potraživanja za prihode poslovanja u iznosu 10.546.360,00 kn te na potraživanja za depozite i od zaposlenih u iznosu 1.327.002,00 kn. U odnosu na stanje iskazano početkom 2015., ukupna potraživanja su veća za 49.790.584,00 kn ili 28,8 %, kada su iznosila 172.950.983,00 kn.

Potraživanja za dane zajmove se odnose na potraživanja za zajmove dane trgovačkim društvima i obrtnicima izvan javnog sektora u iznosu 212.839.855,00 kn, potraživanja za zajam odobren poslovnoj banci (Županijska banka d.d., Županja) nad kojom je pokrenut stečajni postupak i postupak brisanja društva iz sudskog registra u iznosu 2.400.000,00 kn te ispravak vrijednosti potraživanja u iznosu 4.371.650,00 kn.

Potraživanja za zajmove dane trgovačkim društvima i obrtnicima izvan javnog sektora se odnose na potraživanja za zajmove po protestiranim jamstvima u iznosu 176.168.842,00 kn, potraživanja iz državnog proračuna za povrat glavnice zajma IBRD u iznosu 15.944.062,00 kn, potraživanja od poduzetnika početnika za povrat glavnice kredita odobrenog u okviru programa Mikrokreditiranje - prvi korak u poduzetništvo u iznosu 9.126.165,00 kn, potraživanja za uvjetne zajmove u iznosu 7.229.136,00 kn te na potraživanje od društva (Zadarkomerc d.o.o., Zadar) nad kojim je pokrenut stečajni postupak i doneseno rješenje o brisanju iz sudskog registra na koje je izjavljena žalba u iznosu 4.371.650,00 kn.

Potraživanja za zajmove po protestiranim jamstvima u iznosu 176.168.842,00 kn, čine 83,5 % potraživanja za dane zajmove, a odnose se na potraživanja od korisnika kredita za povrat po isplaćenim jamstvima. S obzirom na to da korisnici kredita najvećim dijelom ne podmiruju dug po isplaćenom jamstvu u utvrđenom roku u skladu sa zaključenim ugovorima, poduzimaju se mjere prisilne naplate. Pokreću se ovrhe na novčanim sredstvima dužnika, ovrhe na nekretninama i pokretninama založnog dužnika, a u postupcima predstečajne nagodbe i stečajnog postupka se prijavljuju tražbine s osnove isplaćenog jamstava i obračunane zatezne kamate. Prijedlog ovrhe na nekretninama pokreće poslovna banka, a izdavatelj jamstva je vjerovnik s kasnije upisanim redom prvenstva. U postupcima predstečajne nagodbe se prihvaćaju planovi restrukturiranja, umanjuju tražbine te produljuju rokovi otplate, a pojedina dospjela potraživanja postaju nedospjela. Prema podacima odjela za pravne poslove, do dana obavljanja revizije (prosinac 2016.), nad 52 dužnika su pokrenuti postupci predstečajne nagodbe u kojima su prijavljene tražbine u iznosu 129.016.136,00 kn, a nad 27 dužnika su pokrenuti stečajni postupci u kojima su prijavljene tražbine u iznosu 18.105.944,00 kn.

U poslovnim knjigama i financijskim izvještajima, uz potraživanje iz državnog proračuna za povrat glavnice zajma IBRD u iznosu 15.944.062,00 kn je istodobno iskazana i obveza za uplatu u državni proračun u navedenom iznosu. S obzirom na to da je povrat zajma u nadležnosti Ministarstva financija, potraživanja za povrat glavnice zajma IBRD i obveze za uplatu sredstava u državni proračun su brisani iz poslovnih knjiga u 2016.

Od ukupno iskazanih potraživanja, za odobrene mikro-kredite poduzetnicima početnicima u iznosu 9.126.164,00 kn, na dospelja potraživanja se odnosi 273.124,00 kn. Za naplatu dospjelih potraživanja su poduzete mjere naplate aktiviranjem ugovorenih instrumenata osiguranja plaćanja. Od dospjelih potraživanja, na potraživanja s rokom dospjeća dužim od 160 dana se odnosi 52.345,00 kn.

Vrijednosno značajnija potraživanja za prihode poslovanja u iznosu 9.072.272,00 kn se odnose na potraživanja za prihode od redovnih i zatezних kamata na zajmove dane trgovačkim društvima i obrtnicima izvan javnog sektora po protestiranim jamstvima u iznosu 7.996.470,00 kn te na potraživanja za prihode proračunskih korisnika uplaćene u državni proračun (sredstava EU za provedbu projekta ugovorenih u prethodnom razdoblju) u iznosu 1.075.802,00 kn.

Od ukupno iskazanih potraživanja koncem 2015. u iznosu 222.741.567,00 kn, dospelja su potraživanja u iznosu 197.265.781,00 kn. Odnose se na potraživanja za dane zajmove u iznosu 188.970.485,00 kn te na potraživanja za prihode poslovanja u iznosu 8.295.296,00 kn. Dospelja potraživanja naplaćena su u 2016. (do 30. studenoga 2016.) u iznosu 20.258.475,00 kn. Vrijednosno značajnija naplaćena dospelja potraživanja u iznosu 18.456.543,00 kn se odnose na potraživanja za zajmove dane trgovačkim društvima izvan javnog sektora i obrtnicima.

Rashodi budućih razdoblja i nedospelja naplata prihoda se najvećim dijelom odnose na plaće i naknade za prijevoz za prosinac 2015. isplaćene u siječnju 2016.

Ukupne obveze na koncu 2015. su iznosile 23.251.517,00 kn, što je manje za 17.371.505,00 kn ili 42,8 % u odnosu na stanje obveza iskazano početkom godine u iznosu 40.623.022,00 kn. Odnose se na obveze za kredite i zajmove u iznosu 16.604.062,00 kn (stanje glavnice dugoročnog kredita IBRD, što čini protuvrijednost 2.117.741,87 EUR), rashode poslovanja u iznosu 6.306.566,00 kn (obveze za plaće i naknade za prijevoz za prosinac 2015., za subvencije trgovačkim društvima izvan javnog sektora, za materijalne rashode i drugo), obveze za nabavu nefinancijske imovine u iznosu 81.996,00 kn te na naplaćene prihode budućeg razdoblja u iznosu 258.893,00 kn.

Vrijednosno značajnije obveze za rashode poslovanja se odnose na obveze za povrat neutrošenih sredstava u okviru realizacije projekta STP II u državni proračun u iznosu 1.362.847,00 kn, obveze za subvencije trgovačkim društvima izvan javnog sektora u iznosu 1.341.477,00 kn, obveze za zaposlene (obračunane plaće i naknade za prijevoz za prosinac 2015. isplaćene u siječnju 2016. i druge obveze za zaposlene) u iznosu 1.218.046,00 kn te na obveze za EU predujmove u iznosu 1.075.802,00 kn.

Obveze za subvencije su iskazane u iznosu 1.341.477,00 kn. Odnose se na obveze za sufinanciranje dva projekata u okviru Programa razvoja na znanju utemeljenih poduzeća (RAZUM): projekta „Televend Wallet“ u iznosu 815.260,00 kn te projekta „Prenosivo postrojenje za zbrinjavanje otpadnih muljeva - MID MIX“ u iznosu 526.217,00 kn. Navedene obveze su podmirene u 2016.

Na koncu 2015., od ukupnih obveza su dospjele obveze u iznosu 5.527.226,00 kn. Odnose se na obveze za kredite i zajmove u iznosu 2.899.382,00 kn te na obveze za rashode poslovanja u iznosu 2.627.844,00 kn. Od ukupnih dospjelih obveza iskazanih koncem 2015. u iznosu 5.527.226,00 kn, do konca studenoga 2016. je podmireno 4.752.599,00 kn.

U okviru izvanbilančnih zapisa vrijednosno značajniji se odnose na primljene instrumente osiguranja plaćanja odnosno izdane garancije u iznosu 1.434.286.957,00 kn i zadužnice u iznosu 1.375.412.337,00 kn, sredstva dodijeljena malim i srednjim poduzetnicima kao uvjetni zajam u okviru programa Razum u iznosu 81.896.860,00 kn, sredstva dodijeljena Tehnološko-inovacijskom centru za marikulturu Maribic d.o.o. (koji je osnovalo Sveučilište u Dubrovniku) u iznosu 8.400.568,00 kn te potencijalne obveze po sudskim sporovima u tijeku u iznosu 637.055,00 kn

II. REVIZIJA ZA 2015.

Ciljevi i područja revizije

Ciljevi revizije su bili:

- provjeriti istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja
- provjeriti ostvarenje prihoda i primitaka te izvršenje rashoda i izdataka u skladu s planiranim aktivnostima i namjenama
- provjeriti usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima koji mogu imati značajan učinak na financijske izvještaje
- provjeriti druge aktivnosti vezane uz poslovanje Agencije.

Područja revizije su određena prema kriteriju značajnosti i na temelju procjene rizika pojave nepravilnosti.

Metode i postupci revizije

Za potrebe prikupljanja revizijskih dokaza, proučena je i analizirana pravna regulativa te dokumentacija i informacije o poslovanju Agencije. Ocijenjeno je funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola radi određivanja revizijskog pristupa. Podaci iskazani u financijskim izvještajima uspoređeni su s podacima iz prošlog razdoblja i s podacima iz plana, s ciljem utvrđivanja područja rizika. Također, kod utvrđivanja područja rizika, korištene su objave u elektroničkim medijima i tisku. Provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima. Ispitana je primjena zakona i drugih propisa te procedura, odluka i drugih unutarnjih akata, s ciljem utvrđivanja zakonitosti poslovanja. Za izračun i analizu značajnih pokazatelja, omjera i trendova, primijenjeni su odgovarajući analitički postupci. Obavljena je detaljna provjera vrijednosno značajnih stavki na pojedinim računima, a vrijednosno manje značajne stavke su testirane metodom uzorka. Također, korišteni su izvještaji u vezi s pojedinim aktivnostima te tekućim i kapitalnim projektima Agencije. Provjerene su računovodstvene evidencije, popis imovine i obveza, ulazni računi, dokumentacija vezana uz ostvarene prihode, rashode i izdatke po programima, aktivnostima, tekućim i kapitalnim projektima, postupke javne nabave i izvršenje zaključenih ugovora te druga dokumentacija. Obavljeni su razgovori s ravnateljima sektora, voditeljima službi i odjela te drugim zaposlenicima Agencije i pribavljena obrazloženja odgovornih osoba vezano uz računovodstveno poslovanje, popis imovine i obveza, evidentiranje poslovnog prostora te provođenje programa, aktivnosti i projekata obuhvaćenih revizijom.

Nalaz za 2015.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: djelokrug i unutarnje ustrojstvo, planiranje, računovodstveno poslovanje, prihodi, rashodi i izdaci, imovina, obveze te javna nabava.

Obavljenom revizijom za 2015. su utvrđene nepravilnosti i propusti koje se odnose na planiranje, računovodstveno poslovanje, izdatke te javnu nabavu.

Državni ured za reviziju je obavio revizije financijskih izvještaja i poslovanja društva Poslovno – inovacijski centar Hrvatske – BICRO, d.o.o., Zagreb (dalje u tekstu: Društvo) za 2005. i Hrvatske agencije za malo gospodarstvo – HAMAG za 2006. (dalje u tekstu: Agencija). Društvo je vodilo poslovne knjige prema propisima za trgovačka društva, a Agencija prema propisima za neprofitne pravne osobe. Za obavljene revizije financijskih izvještaja i poslovanja navedene Agencije i Društva, Državni ured za reviziju je izrazio uvjetno mišljenje. Utvrđene nepravilnosti odnosile su se najvećim dijelom na planiranje, računovodstveno poslovanje te postupke javne nabave. U međuvremenu su uslijedile statusne promjene navedenih pravnih osoba. Na temelju odredbi Uredbe o osnivanju Poslovno – inovacijske agencije Republike Hrvatske (Narodne novine 129/10), koncem studenoga 2010. osnovana je Poslovno – inovacijska agencija Republike Hrvatske – BICRO, na koju su trebali biti preneseni poslovi provedbe programa iz djelokruga Društva koji se financiraju iz državnog proračuna, oprema, imovina te financijska prava i obveze. Nadalje, odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva (Narodne novine 53/12), Agencija HAMAG je u svibnju 2012. promijenila naziv u Hrvatska agencija za malo gospodarstvo i investicije – HAMAG – INVEST.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva (Narodne novine 56/13) i Ugovora od 8. travnja 2014., Poslovno inovacijska agencija Republike Hrvatske (BICRO) je pripojena Hrvatskoj agenciji za malo gospodarstvo i investicije (HAMAG INVEST). Pripajanjem je Hrvatska agencija za malo gospodarstvo promijenila naziv u Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije (HAMAG – BICRO), što je 5. svibnja 2014. upisano u sudski registar kod Trgovačkog suda u Zagrebu.

S obzirom na promjene propisa koji su određivali poslovanje pravnih osoba kod kojih su uslijedile statusne promjene pripajanja, područje revizije Izvršenje naloga i preporuka danih u prošlim obavljenim revizijama, nije sastavni dio Izvješća o obavljenoj reviziji Agencije za 2015.

1. Planiranje

1.1. Agencija je sastavila financijski plan za 2015. i projekcije za 2016. i 2017. te obrazloženje financijskog plana. Financijski plan Agencije za 2015. je iznosio 154.579.431,00 kn. Nakon izmjena i dopuna državnog proračuna, financijski plan Agencije je povećan za 7.011.367,00 kn ili 4,5 % te iznosi 161.590.798,00 kn (najznačajnije povećanje se odnosi na sredstva iz izvora financiranja 11 - Opći prihodi i primici). Rashodi i izdaci su planirani u okviru programa Jačanje konkurentnosti malog i srednjeg poduzetništva, koji se provodi kroz 12 aktivnosti i jedan tekući projekt. Izvori financiranja su, osim državnog proračuna (98,5 %), pomoći, prihodi od imovine, prihodi za posebne namjene te vlastiti prihodi.

Vrijednosno značajniji rashodi i izdaci su planirani za provedbu aktivnosti Jamstva za malo gospodarstvo u visini 33,2 % ukupno planiranih rashoda i izdataka, Poticanje malog i srednjeg gospodarstva 28,4 %, Administracija i upravljanje 18,1 % te aktivnosti Poticanje poduzetnika početnika u visini 9,8 % ukupno planiranih rashoda i izdataka.

U skladu s odredbom članka 39. Zakona o proračunu (Narodne novine 87/08 i 136/12), donesene su projekcije za sljedeće dvije godine, odnosno 2016. i 2017. Prema spomenutim projekcijama, planirani su rashodi i izdaci za 2016. u iznosu 116.819.559,00 kn te za 2017. u iznosu 127.690.741,00 kn.

Financijskim planom za 2015. i projekcijama za 2016. i 2017. rashodi su planirani i razvrstani prema proračunskim klasifikacijama u skladu s odredbama Zakona o proračunu. Prihodi su planirani prema izvorima financiranja, a nisu planirani prema vrstama prihoda. Navedeno nije u skladu s odredbom članka 28. Zakona o proračunu. Spomenutom odredbom Zakona je propisano da prijedlog financijskog plana sadrži prihode i primitke iskazane prema vrstama, rashode i izdatke predviđene za trogodišnje razdoblje, razvrstane prema proračunskim klasifikacijama te obrazloženje prijedloga financijskog plana.

Obrazloženje financijskog plana ne sadrži izvještaj o postignutim ciljevima i rezultatima programa temeljenim na pokazateljima uspješnosti iz nadležnosti Agencije u prethodnoj godini, što nije u skladu s odredbom članka 30. navedenog Zakona. Navedenom odredbom je propisano da obrazloženje financijskog plana sadrži: sažetak djelokruga rada proračunskog korisnika, obrazložene programe, zakonske i druge podloge na kojima se zasnivaju programi, usklađene ciljeve, strategiju i programe s dokumentima dugoročnog razvoja, ishodište i pokazatelje na kojima se zasnivaju izračuni i ocjene potrebnih sredstava za provođenje programa, izvještaj o postignutim ciljevima i rezultatima programa temeljenim na pokazateljima uspješnosti iz nadležnosti proračunskog korisnika u prethodnoj godini te ostala obrazloženja.

Nadalje, rashodi u okviru pojedinih aktivnosti i projekata, koji se financiraju iz sredstava pomoći i fondova Europske unije, nisu realno planirani. U okviru aktivnosti Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020. - PT2 rashodi su planirani u iznosu 5.671.164,00 kn, a ostvareni su u iznosu 862.277,00 kn, što je za 4.808.887,00 kn ili 84,8 % manje od planiranih. Nadalje, u okviru aktivnosti Mreža poduzetničkih i potpornih institucija rashodi su planirani u iznosu 2.999.650,00 kn, a nisu ostvareni. U okviru aktivnosti Europski projekti rashodi su planirani u iznosu 798.141,00 kn, a ostvareni su u iznosu 310.748,00 kn, što je za 487.713,00 kn ili 61,1 % manje od planiranih. Također, u okviru tekućeg projekta Europski program cjeloživotnog učenja - TECRINO rashodi su planirani u iznosu 121.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu 5.350,00 kn, što je za 115.650,00 kn ili 95,6 % manje od planiranih.

S obzirom da su koncem rujna 2015. donesene izmjene i dopune financijskog plana, izmjenama plana rashodi su trebali biti realnije planirani.

Državni ured za reviziju nalaže sastavljati financijski plan i obrazloženje financijskog plana u skladu s odredbama Zakona o proračunu te realnije planirati sredstava za financiranje provedbenih aktivnosti i projekata u okviru utvrđenog programa.

1.2. *U vezi s nalogima i preporukama danim u točki 1.1. Nalaza, Agencija u očitovanju navodi da je do odstupanja u odnosu na plan došlo zbog usporene realizacije aktivnosti Agencije kao Posredničkog tijela razine 2., a što je izravno povezano sa cjelokupnim kašnjenjem na razini Sustava upravljanja i kontrole Operativnim programom „Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.“ (dalje u tekstu: OPKK). Upravljačko tijelo (UT) za OPKK je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, koje je između ostalog, odgovorno za uspostavu, nadzor i unaprjeđenje Sustava, osiguranje da je uspostavljen u skladu s pravilima EU te koordinaciju aktivnosti, o čemu obavještava Europsku komisiju. Nadalje, Agencija navodi da je Financijski plan sastavljen uvažavajući plan UT-a kojim je postupak procjene usklađenosti trebalo provesti sredinom rujna 2015., kao i planu objave poziva za dostavu projektnih prijedloga za čiju izradu su zadužena Posrednička tijela razine 1., odnosno tadašnje Ministarstvo poduzetništva i obrta. Međutim, postupak procjene usklađenosti, odnosno akreditacija, nije proveden u 2015., a pojedinačno nije ostvarena ni planirana dinamika po ostalim povezanim aktivnostima. Sve navedeno rezultiralo: 1. izdavanjem Obavijesti o dodjeli bespovratnih sredstava iz OPKK, Prioritetna os 10 – Tehnička pomoć od strane UT 25. rujna 2015; 2. prvi ugovori o dodjeli bespovratnih sredstava su zaprimljeni u studenome 2015. čime je započela operativna provedba aktivnosti Agencije i 3. većina novozaposlenih započela je s radom u prosincu 2015. Nadalje, vezano uz europski projekt Mreža poduzetničkih i potpornih institucija, navodi da su aktivnosti i rashodi planirani u koordinaciji s nadležnim Ministarstvom. Međutim, nije bio uspostavljen mehanizam ugovaranja, projekt nije ugovoren te je odgođen do daljnjeg. Naime, nadležno Ministarstvo je predvidjelo provedbu projekta ukupne vrijednosti 10 milijuna EUR i nominiralo Agenciju voditeljem i korisnikom projekta. Trajanje Projekta planirano je na pet godina s početkom provedbe rujan 2015. Nadležno Ministarstvo je predvidjelo izravno zaključivanje govora od strane Agencije, međutim UT (MRRFEU) nije podržalo navedeni pristup, smatrajući da sukladno Zajedničkim nacionalnim pravilima to nije optimalan pristup. Također, navodi da s obzirom na druge prioritete u provedbi EU programa, pregovori i radni sastanci koji bi razriješili ovu dilemu nisu smatrani prioritetom te se situacija nije razriješila ni tijekom 2016. Vezano uz ostale planirane rashode EU projekta, obrazlaže da su troškovi planirani za provedbu raznih inicijativa Agencije (provedba studentskog natječaja UNIVERZIJADA, Mreža studentskih poduzetničkih inkubatora i drugo), ali s obzirom da tadašnja Uprava nije podržala sve planirane inicijative, navedena sredstva su utrošena u zanemarivom iznosu.*

2. Računovodstveno poslovanje

2.1. Agencija je u obvezi voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje prema propisima koji uređuju proračunsko računovodstvo. Sastavljeni su propisani financijski izvještaji i dostavljeni nadležnim tijelima u propisanom roku.

- Poslovne knjige i financijski izvještaji

Ustrojena je glavna knjiga i pomoćne knjige propisane odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

U poslovnim knjigama i Bilanci je iskazana ukupna vrijednost imovine u iznosu 268.353.235,00 kn, od čega se na vrijednost nefinancijske imovine odnosi 31.809.739,00 kn, a na vrijednost financijske imovine 236.543.496,00 kn.

Nepravilnosti i propusti se odnose na potraživanja, novčana sredstva te na popis imovine i obveza.

U okviru financijske imovine, evidentirana su u poslovnim knjigama i iskazana u Bilanci sa stanjem 31. prosinca 2015. potraživanja za dane zajmove u iznosu 210.868.205,00 kn, koja čine 78,6 % ukupne imovine. Odnose se na potraživanja za zajmove dane trgovačkim društvima i obrtnicima izvan javnog sektora u iznosu 212.839.855,00 kn, potraživanja za zajam odobren poslovnoj banci (Županjska banka d.d., Županja) nad kojom je pokrenut stečajni postupak i postupak brisanja društva iz sudskog registra u iznosu 2.400.000,00 kn te na ispravak vrijednosti potraživanja u iznosu 4.371.650,00 kn. Ispravak vrijednosti se odnosi na potraživanja za zajam dan trgovačkom društvu (Zadarkomerc d.o.o., Zadar) nad kojim je pokrenut stečajni postupak i doneseno rješenje o brisanju iz sudskog registra na koje je izjavljen prigovor.

U okviru potraživanja za dane zajmove, vrijednosno su najznačajnija potraživanja za zajmove po protestiranim jamstvima u iznosu 176.168.842,00 kn. Za naplatu navedenih potraživanja su provedene mjere redovne i prisilne naplate. U postupcima predstečajne nagodbe i stečajnog postupka prijavljene su tražbine s osnove isplaćenih jamstava i obračunanih zatezних kamata. U okviru navedenih potraživanja iskazana su i potraživanja koja nisu naplativa, jer su po završetku stečajnih postupaka nad dužnicima i provedenih postupaka likvidacije, donesena rješenja nadležnih trgovačkih sudova o brisanju pravnih osoba iz sudskog registra. U pojedinim slučajevima, nad dužnicima (fizičkim osobama) provedeni su svi raspoloživi oblici redovne i prisilne naplate, ali bezuspješno, jer tražbine osigurane založnim pravom nisu podmirene ni nakon više održanih javnih dražbi u prošlim godinama.

Odredbom članka 27. i 32. Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja (Narodne novine 52/13 i 94/14), propisano je da nadležno tijelo otpisuje potraživanje prema dužniku pravnoj osobi koje se ne može naplatiti u stečajnom postupku, na temelju pravomoćnog rješenja o zaključenju stečajnog postupka nad pravnom osobom ili u postupku likvidacije na temelju pravomoćnog rješenja o brisanju pravne osobe iz sudskog registra. Nadležno tijelo će po službenoj dužnosti otpisati potraživanje prema dužniku fizičkoj i pravnoj osobi ukoliko nastupi zastara naplate potraživanja, u skladu sa zakonima i drugim propisima.

U okviru potraživanja za zajmove dane trgovačkim društvima i obrtnicima izvan javnog sektora u iznosu 212.839.855,00 kn u poslovnim knjigama je pogrešno iskazana vrijednost potraživanja za uvjetne zajmove u iznosu 7.229.136,00 kn.

U cilju poticanja poduzetništva utemeljenog na inovacijama i novim tehnologijama, uvjetni zajmovi su u prethodnom razdoblju odobravani nositeljima projektnih prijedloga u okviru realizacije programa RAZUM. Nositelj navedenog Programa bilo je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, a za provedbu programa bilo je zaduženo trgovačko društvo BICRO nad kojim je pokrenut postupak likvidacije početkom 2013. Sredstva za financiranje istraživačko razvojne faze projekta su bila osigurana u državnom proračunu iz darovnice i zajma IBRD-a.

Iz državnog proračuna je financirano do 70,0 % opravdanih troškova za primijenjena istraživanja (troškovi rada/bruto plaće zaposlenika uključenih u istraživačko razvojne aktivnosti, troškovi opreme i sitnog inventara, konzultanata i službenih putovanja te drugi operativni troškovi nastali kao posljedica istraživačko - razvojnih aktivnosti). Za sufinanciranje projekta, korisnici su morali iz vlastitih izvora osigurati najmanje 30,0 % sredstava za primijenjena istraživanja. Ovisno o trajanju istraživačko razvojnog procesa, koji je mogao trajati od jedne do tri godine, korisnicima su odobravana sredstva kao uvjetni zajam u rasponu od 6.000.000,00 kn do 12.000.000,00 kn, bez osiguranja tražbine vjerovnika. Intelektualno vlasništvo ostvareno od projekta pripada društvu kojem su sredstva dodijeljena. Korisnik sredstava bio je dužan vratiti uvjetni zajam samo u slučaju uspješne komercijalizacije projekta, najmanje u visini 5,0 % godišnje od prodaje proizvoda ili usluga na tržištu, koji su razvijani tijekom istraživačko razvojne faze projekta. Obračun kamata je ugovoren od druge godine povrata uz obračun zaštitne kategorije novca prema Indeksu potrošačkih cijena koji objavljuje Državni zavod za statistiku. Ukoliko se u fazi razvoja, projekt proglasi neuspješnim sredstva potpore su bespovratna. Za slučaj da se kod komercijalizacije inovacije odustane od daljnje prodaje, korisnik nije u obvezi vratiti preostala sredstva za otplatu uvjetnog zajma. Agencija je u svibnju 2014., provođenjem statusne promjene pripajanja Poslovno inovacijske agencije Republike Hrvatske (BICRO) Hrvatskoj agenciji za malo gospodarstvo i investicije (HAMAG INVEST), preuzela dokumentaciju na temelju koje je financiran razvojni ciklus novog proizvoda/usluge bez dokumentacije o rezultatima i učincima financiranja. Kod statusne promjene pripajanja, imovina i obveze su prenesene po knjigovodstvenoj vrijednosti na temelju podataka iskazanih u Bilanci BICRO sa stanjem na dan 31. prosinca 2013., bez utvrđivanja stvarnog stanja.

Za financiranje opravdanih troškova za primijenjena istraživanja i razvoj novih proizvoda/usluga iz programa RAZUM, nositeljima projektnih prijedloga (19 projekata) je od 2007. do 2013., kao uvjetni zajam doznačeno 89.125.996,00 kn. U poslovnim knjigama i financijskim izvještajima sastavljenim za 2015., prijenos sredstava trgovačkim društvima izvan javnog sektora u iznosu 89.125.996,00 kn je iskazan izvanbilančno kao potraživanje u iznosu 81.896.860,00 kn (za projekte koji su u cijelosti realizirani do 2013.) te kao bilančna pozicija u okviru potraživanja za uvjetne zajmove u iznosu 7.229.136,00 kn (za projekte koji nisu realizirani do 2013.), umjesto na skupini računa 99 - Izvanbilančni zapisi. Prema odredbi članka 85. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, navedena skupina računa sadrži stavke koje su vezane, ali nisu uključene u bilančne pozicije. Do konca 2015., nisu poduzimane aktivnosti na utvrđivanju rezultata istraživanja i razvoja novih proizvoda/usluga niti su donesene interne procedure za utvrđivanje i naplatu potraživanja s osnove odobrenog uvjetnog zajma.

Početak lipnja 2016., imenovano je povjerenstvo, koje je između ostalog, zaduženo da prema raspoloživoj dokumentaciji utvrdi stvarno stanje potraživanja s osnove odobrenog uvjetnog zajma te projekte koji su uspješno komercijalizirani. Do dana obavljanja revizije (prosinac 2016.), nije utvrđeno koja trgovačka društva izvan javnog sektora nude proizvod ili uslugu na tržištu, a čija se tržišna vrijednost temelji na rezultatima istraživanja i razvoja. Stoga, osnovni preduvjet za evidentiranje potraživanja za povrat uvjetnog zajma i praćenje povrata glavnice i ugovornih kamata nije ostvaren.

Odredbom članka 47. Zakona o proračunu (Narodne novine 87/08, 136/12 i 15/15), proračunski korisnici su odgovorni za potpunu i pravodobnu naplatu prihoda i primitaka iz svoje nadležnosti i za njihovu uplatu u proračun.

Također, s obzirom na to da su potraživanja dio imovine, trebaju se evidentirati u poslovnim knjigama i iskazivati u financijskim izvještajima u okviru imovine u visini doznačenih sredstava iz državnog proračuna za uspješno komercijalizirane projekte. Prema odredbi članka 17. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu imovina, obveze i vlastiti izvori određuju financijski položaj proračuna, odnosno proračunskih korisnika. Imovina jesu resursi koje kontrolira proračun odnosno proračunski korisnici kao rezultat prošlih događaja i od kojih se očekuju buduće koristi u obavljanju djelatnosti.

Novčana sredstva su koncem 2015. iskazana u iznosu 12.510.269,00 kn, od čega se na novčana sredstva evidentirana u poslovnim knjigama Agencije na analitičkom računu 1112230 Novac na deviznom računu kod tuzemne poslovne banke (HPB – EUR) odnosi 10.948.576,00 kn. Prema obrazloženju odgovorne osobe i navodima iz Zapisnika sa sastanka održanog u Ministarstvu financija u rujnu 2014., na navedenom računu Agencije nalazi se saldo koji se odnosi na dio temeljnog kapitala Hrvatske garancijske agencije (dalje u tekstu: HGA) koju je Republika Hrvatska osnovala u travnju 1994. na temelju odredbi Zakona o Hrvatskoj garancijskoj agenciji (Narodne novine 29/94). Odredbama navedenog Zakona, Republika Hrvatska je osigurala u proračunu Republike Hrvatske temeljni kapital HGA u iznosu 5.000.000,00 DEM, koji je uplaćen od 1994. do 1997. HGA je prestala s radom u lipnju 2002., osnivanjem Hrvatske agencije za malo gospodarstvo – HAMAG na temelju odredbi Zakona o poticanju malog gospodarstva (Narodne novine 29/02). Temeljni kapital, prava, obveze i druga imovina te zaposlenici, prema odredbi članka 26. navedenog Zakona, postali su imovina, prava i obveze HAMAG - a.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o poticanju malog gospodarstva (Narodne novine 53/12), HAMAG mijenja naziv u HAMAG – INVEST, a pripojenjem agencije BICRO agenciji HAMAG – INVEST u svibnju 2014., osnovana je agencija HAMAG – BICRO te je kao proračunski korisnik upisana u Registar proračunskih korisnika. Ministarstvo financija je u zaključku sa sastanka, odnosno dogovorenom planu aktivnosti, između ostalog, navelo da navedeni račun kod poslovne banke treba zatvoriti, a saldo novčanih sredstava u iznosu 10.948.576,00 kn uplatiti u državni proračun. Do vremena obavljanja revizije, navedena novčana sredstva nisu uplaćena na račun državnog proračuna.

Nadalje, odredbom članka 13. Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, određeno je da su Bilješke uz financijske izvještaje dopuna podataka uz financijske izvještaje te da mogu biti opisne, brojčane ili kombinirane. Odredbom članka 14. navedenog Pravilnika je određen sadržaj obveznih Bilješki uz Bilancu.

Bilješke uz financijske izvještaje Agencije ne sadrže sve podatke propisane odredbama Pravilnika o financijskom izvještavanju. Ne sadrže pregled ostalih ugovornih odnosa i slično koji uz ispunjenje određenih uvjeta mogu postati obveza ili imovina - sudski sporovi u tijeku. Prema podacima iskazanim u izvanbilančnoj evidenciji vrijednost sudskih sporova u tijeku iskazana je koncem 2015. u iznosu 637.055,00 kn. Navedeno nije u skladu s odredbom članka 14. stavak 1. točka 3. Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu.

Navedenom odredbom je propisano da su obvezne Bilješke uz Bilancu pregled ostalih ugovornih odnosa i slično koji uz ispunjenje određenih uvjeta, mogu postati obveza ili imovina (dana kreditna pisma, hipoteke, sudski sporovi koji su u tijeku i slično).

Državni ured za reviziju nalaže primjenu Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja vezano uz potraživanja koja nisu naplativa jer su iskazana prema dužnicima pravnim osobama nad kojima su zaključeni stečajni postupci ili postupci likvidacije te donesena rješenja nadležnih trgovačkih sudova o brisanju pravnih osoba iz sudskog registra.

Također, nalaže u poslovnim knjigama obaviti ispravak pogrešno evidentiranih potraživanja te u suradnji s trgovačkim društvima poduzeti sve raspoložive mjere i aktivnosti radi osiguranja cjelovitih podataka za evidentiranje potraživanja za povrat uvjetnog zajma u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

Državni ured za reviziju predlaže, u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja sredstvima državnog proračuna i realnog iskazivanja imovine, donijeti interne procedure za utvrđivanje i naplatu potraživanja s osnove odobrenih uvjetnih zajmova kako bi se primijenile iste mjere naplate za uspješno komercijalizirane projekte.

Državni ured za reviziju nalaže poduzimati mjere za potpunu i pravodobnu naplatu prihoda u skladu s odredbama Zakona o proračunu.

Nadalje, nalaže postupiti po zaključku Ministarstva financija koji se odnosi na zatvaranje deviznog računa u poslovnoj banci te sredstva na računu prenijeti na račun državnog proračuna uz obvezu knjigovodstvenog evidentiranja na način naveden u zaključku.

Također, nalaže sastavljanje obveznih Bilješki uz Bilancu u skladu s odredbama Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu.

- Popis imovine i obveza

Agencija je popis imovine i obveza za 2015. obavila na temelju odluke Uprave iz prosinca 2015. Navedenom odlukom su imenovana tri popisna povjerenstva i centralno povjerenstvo. Centralno povjerenstvo je sastavilo objedinjeno izvješće o provedenom godišnjem popisu imovine i obveza i dostavilo ga Upravi u siječnju 2016. Utvrđen je manjak sitnog inventara bez sadašnje vrijednosti. Na temelju prijedloga centralnog povjerenstva, Uprava je u siječnju 2016. donijela odluku o rashodovanju i uništenju nefinancijske imovine sadašnje vrijednosti 340,00 kn, s obrazloženjem da se radi o neispravnoj, oštećenoj i tehnološki zastarjeloj opremi koja se više ne koristi. Odlučeno je da se provede uništenje rashodovane imovine, što je u lipnju 2016. obavilo ovlašteno trgovačko društvo za zbrinjavanje i uništavanje otpada.

Popis imovine i obveza sa stanjem na dan 31. prosinca 2015. nije cjelovit. Popisom nije utvrđeno stvarno stanje potraživanja, s obzirom na to da su popisom obuhvaćena nenaplativa potraživanja od trgovačkih društava koja su po završetku stečajnih postupaka i provedenih postupaka likvidacije brisana iz sudskog registra. Nenaplativa i zastarjela potraživanja nisu popisana u okviru posebnih popisnih lista kako bi se donijele odluke o ispravku/otpisu potraživanja. Agencija nema utvrđene kriterije, uvjete i postupak za ispravak i otpis potraživanja. Potraživanja za uvjetne zajmove su popisana prema stanju evidentiranom u glavnoj knjizi bez prikupljenih dokaza o realnosti evidentiranih potraživanja.

Navedeno nije u skladu s odredbama članka 14. i 16. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (Narodne novine 124/14 i 115/15) te obvezujućom uputom Ministarstva financija o obavljanju popisa imovine i obveza iz kolovoza 2015. Odredbom članka 14. navedenog Pravilnika je određeno da se popis imovine i obveza mora sastaviti na kraju svake poslovne godine sa stanjem na datum bilance, a podaci o popisu se unose pojedinačno u naturalnim i novčanim izrazima u popisne liste. Prema odredbi članka 16. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, popis imovine i obveza se provodi kako bi čelnik proračunskog korisnika na temelju izvještaja i priloženih popisnih lista odlučio o načinu likvidacije utvrđenih manjkova, načinu evidentiranja utvrđenih viškova, otpisu nenaplativih potraživanja i obveza, rashodovanju opreme i sitnog inventara, te mjerama protiv osoba odgovornih za manjkove, oštećenja, neusklađenost knjigovodstvenog i stvarnog stanja, zastaru i nenaplativost potraživanja.

Uputom Ministarstva financija uređena je metodologija popisa imovine i obveza, dokumenti, postupci i procedure svih faza provedbe popisa. Obveznici primjene Upute su, između ostalih, državni proračun, proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna s obvezom primjene odredaba Upute popisom imovine i obveza koji je trebalo obaviti sa stanjem na dan 31. prosinca 2015.

Državni ured za reviziju nalaže obavljati cjeloviti popis imovine i obveza u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

- 2.2. *U vezi s nalogom da popis imovine i obveza nije cjelovit te da popisom nije utvrđeno stvarno stanje potraživanja, jer su popisom obuhvaćena nenaplativa potraživanja od društava koja su po završetku stečajnih postupaka i provedenih postupaka likvidacije brisana iz sudskog registra, Agencija u očitovanju navodi da primjenjuje Uredbu o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja i da je do sada u dva navrata sukladno odluci Upravnog odbora od 24. listopada 2014. i 6. svibnja 2015. otpisala potraživanja prema pravnim osobama brisanim iz sudskog registra. Nadalje, navodi da je prijedlog odluke za otpis potraživanja bio pripremljen za sjednicu Upravnog odbora koja je održana 27. srpnja 2016., ali je ta točka dnevnog reda prolongirana za iduću sjednicu, zbog toga što je zatraženo da Agencija podnese kaznenu prijavu protiv odgovornih osoba u društvima radi proboja pravne osobnosti. Nakon zaprimanja odluke nadležnog Državnog odvjetništva, Upravni odbor Agencije će donijeti odluku o otpisu potraživanja.*

U vezi s nalogom da postupi po zaključku Ministarstva financija koji se odnosi na zatvaranje deviznog računa u poslovnoj banci te da sredstva u iznosu 10.948.576,00 kn prenese na račun državnog proračuna, Agencija u očitovanju navodi da će u suradnji s Ministarstvom financija istražiti mogućnosti daljnjeg raspolaganja navedenim sredstvima te u skladu sa zajedničkim rješenjem, uplatiti sredstva na račun državnog proračuna. Na druge naloge i preporuke iz točke 2.1. Nalaza, Agencija se nije očitovala.

3. Izdaci

- 3.1. Izdaci su ostvareni u iznosu 65.865.404,00 kn. Odnose se na izdatke za financijsku imovinu i otplate zajmova (izdaci po protestiranim jamstvima) u iznosu 53.428.874,00 kn, izdatke za otplatu glavnice zajma IBRD u iznosu 8.751.814,00 kn i na izdatke za odobrene mikro kredite u iznosu 3.684.716,00 kn. Nepravilnosti i propusti su utvrđeni u okviru izdataka za odobrene mikro kredite.

Izdaci za mikro kredite su ostvareni u okviru realizacije programa Mikrokreditiranje - prvi korak u poduzetništvo (dalje u tekstu: Program). Navedeni Program započeo je u 2013., a sredstva za kreditiranje su u cijelosti osigurana u državnom proračunu.

Do konca 2015., poduzetnicima početnicima je odobreno 111 mikrokredita u iznosu 10.139.577,00 kn, od čega su 34 mikrokredita u iznosu 3.684.716,00 kn odobrena u 2015.

Navedenim Programom su, između ostalog, utvrđeni ciljevi i namjena kreditnog programa, korisnici, uvjeti i način kreditiranja i korištenja kredita, praćenje i kontrola namjenskog korištenja sredstava te nadzor.

Kreditna sredstva su namijenjena za nabavu strojeva i opreme, alata i uređaja te ulaganja u osnovno stado, kupnju/adaptaciju zemljišta i poslovnih objekata, razvoj softverskih i IT rješenja te drugu nematerijalnu imovinu, najmanje do 60,0 % iznosa kredita. Programom je utvrđeno da se nabavljena imovina ne može otuđiti za vrijeme trajanja ugovora o kreditu. Iz kreditnih sredstava financiranje obrtnih sredstava je utvrđeno najviše do 40,0 % iznosa kredita. Krediti su odobreni poduzetnicima početnicima koji su do dana podnošenja zahtjeva za kredit poslovali manje od 24 mjeseca ili su osnovali trgovačko društvo/obrt do zaključenja ugovora o kreditu, u rasponu od 10.000,00 kn do 120.000,00 kn. Rok otplate kredita je ugovoren do pet godina uključujući poček od šest mjeseci uz obračun fiksne kamatne stope u visini 0,99 % godišnje (efektivna kamatna stopa 1,09%). Na temelju odredbi Zakona o državnim potporama (Narodne novine 47/14), za svakog korisnika kredita je utvrđen iznos potpore male vrijednosti, a odnosi se na razliku između odobrene poticajne i referentne kamatne stope. Kreditna sredstva namijenjena za ulaganja u dugotrajnu imovinu su po nalogu korisnika kredita izravno isplaćivana na račun dobavljača na temelju predugovora i ugovora te predračuna i računa kojom su pravdali trošenje sredstava. Za financiranje obrtnih sredstava, kreditna sredstva su doznačena izravno na račun korisnika kredita.

Prema Programu i zaključenim ugovorima o kreditu, korisnik kredita je za vrijeme trajanja kreditnog odnosa u obvezi dostavljati Agenciji temeljna financijska izvješća, a na pisani zahtjev i drugu poslovnu dokumentaciju. Agencija po potpisivanju ugovora o kreditu ostvaruje pravo na posjet lokaciji izvršenja projekta za čije izvršenje se odobrio kredit.

Od korisnika kredita nije pribavljena odgovarajuća dokumentacija kojom se dokazuje da je imovina financirana kreditom nabavljena i evidentirana u poslovnim knjigama. Kontrola namjenskog trošenja sredstava kod korisnika kredita nije obavljena. Nadalje, od korisnika kredita nije zatraženo dostavljanje temeljnih financijskih izvještaja u cilju praćenja učinkovitosti dodijeljenih potpora male vrijednosti, modernizaciju i proširenje postojećeg poslovanja te na samozapošljavanje i povećanje broja novih radnih mjesta.

Državni ured za reviziju nalaže provoditi kontrolu namjenskog korištenja kredita odobrenih gospodarskim subjektima putem dokumentacije propisane Programom te pratiti ispunjenje ciljeva Programa.

- 3.2. *U vezi s nalogom u okviru točki 3.1. Nalaza, Agencija u očitovanju navodi da prije isplate samog kredita traži od poduzetnika podatke o točnim iznosima i opisima opreme/strojeva/radova za koje se isplaćuje kredit koji moraju biti u skladu sa strukturom ulaganja, a koja su odobrena kod donošenja Odluke. Također se traže točni podaci o dobavljačima (IBAN, naziv, adresa) koji se provjeravaju prije same isplate kredita. Nadalje, navodi da je terenska provjera namjenskog korištenja sredstava provedena u slučajevima kod kojih je uočena određena nepravilnost. Obrazlaže da će u narednom razdoblju na uzorku od 10,0 % svih odobrenih mikrokredita obaviti terensku kontrolu namjenskog korištenja sredstava. Isto tako, za sve isplaćene mikrokredite će tražiti prateću dokumentaciju iz koje će biti razvidno da je imovina nabavljena iz sredstava kredita evidentirana u poslovnim knjigama poduzetnika.*

4. Javna nabava

- 4.1. Procijenjena vrijednost nabave za 2015. je iznosila 3.293.880,00 kn bez poreza na dodanu vrijednost. Prema Izvješću o javnoj nabavi za 2015., nabavljene su robe, radovi i usluge bagatelne vrijednosti (roba i usluga pojedinačne vrijednosti do 200.000,00 kn i radova pojedinačne vrijednosti do 500.000,00 kn) u iznosu 5.204.698,00 kn s porezom na dodanu vrijednost.

Agencija je donijela procedure u prosincu 2012. i upute u prosincu 2015. kojima se regulira stvaranje ugovornih obveza za koje ne postoji obveza primjene Zakona o javnoj nabavi (bagatelna nabava).

Na mrežnim stranicama Agencije nisu navedeni datumi objave Plana nabave za 2015. i izmjena i dopuna plana nabave te se stoga ne može utvrditi jesu li objavljeni u zakonskom roku.

Registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma ne sadrži sve zaključene pojedinačne ugovore o javnoj nabavi kao ni sve ugovore o javnoj nabavi koji su zaključeni na temelju okvirnog sporazuma.

Odredbom članka 20. stavka 4. Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine 90/11, 83/13, 143/13 i 13/14), javni naručitelj je obavezan plan nabave objaviti na mrežnim stranicama u roku 60 dana od dana donošenja proračuna, odnosno financijskog plana, a sve izmjene i dopune plana odmah objaviti na mrežnim stranicama.

Odredbom članka 21. stavka 3. Zakona o javnoj nabavi, registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma sadrži najmanje sljedeće podatke: predmet ugovora, evidencijski broj nabave i broj objave, vrsta provedenog postupaka javne nabave, iznos sklopljenog ugovora o javnoj nabavi ili okvirnog sporazuma, uključujući i ugovora o javnoj nabavi na temelju okvirnog sporazuma, datum sklapanja i rok na koji je sklopljen ugovor o javnoj nabavi ili okvirni sporazum, uključujući i ugovor o javnoj nabavi na temelju okvirnog sporazuma, naziv ponuditelja s kojim je sklopljen ugovor o javnoj nabavi, naziv gospodarskog subjekta ili gospodarskih subjekata s kojima je sklopljen okvirni sporazum, konačni datum isporuke robe, pružanja usluge ili izvođenja radova.

Državni ured za reviziju nalaže objavljivati plan nabave i registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma u skladu s odredbama Zakona o javnoj nabavi.

4.2. *Na ovu točku Nalaza, Agencija se nije očitovala.*

III. MIŠLJENJE

1. Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju, obavljena je financijska revizija Agencije za 2015. Revizijom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje. Izraženo je uvjetno mišljenje.
2. Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora. Planirana je i obavljena s ciljem da pruži razumno uvjerenje jesu li financijski izvještaji sastavljeni prema računovodstvenim propisima i standardima, a poslovanje usklađeno sa zakonima i drugim propisima.
3. Sljedeće činjenice su utjecale na izražavanje uvjetnog mišljenja:
 - financijskim planom za 2015. i projekcijama za 2016. i 2017. rashodi su planirani i razvrstani prema proračunskim klasifikacijama u skladu s odredbama Zakona o proračunu; Prihodi su planirani prema izvorima financiranja, a nisu planirani prema vrstama prihoda; Nadalje, rashodi u okviru pojedinih aktivnosti i projekta, koji se financiraju iz sredstava pomoći i fondova Europske unije, nisu realno planirani; S obzirom na to da su koncem rujna donesene izmjene i dopune financijskog plana, izmjenama plana planirani rashodi su trebali biti svedeni u realne okvire (točka 1. Nalaza)
 - u okviru potraživanja za dane zajmove su pogrešno iskazana potraživanja za uvjetne zajmove u iznosu 7.229.136,00 kn; Prijenos sredstava trgovačkim društvima izvan javnog sektora u iznosu 89.125.996,00 kn je iskazan izvanbilančno kao potraživanje u iznosu 81.896.860,00 kn (za projekte koji su u cijelosti realizirani do 2013.) te kao bilančna pozicija u okviru potraživanja za uvjetne zajmove u iznosu 7.229.136,00 kn (za projekte koji nisu realizirani do 2013.), umjesto na skupini računa 99 - Izvanbilančni zapisi; Do konca 2015., aktivnosti na utvrđivanju rezultata istraživanja i razvoja novih proizvoda/usluga nisu poduzimane, a interne procedure za utvrđivanje i naplatu potraživanja s osnove odobrenih uvjetnih zajmova nisu donesene. Iako je početkom lipnja 2016. imenovano povjerenstvo, koje je, između ostalog, zaduženo da prema raspoloživoj dokumentaciji utvrdi stvarno stanje potraživanja s osnove odobrenog uvjetnog zajma te utvrdi projekte koji su uspješno komercijalizirani, do dana obavljanja revizije (prosinac 2016.), nije utvrđeno koja trgovačka društva izvan javnog sektora nude proizvod ili uslugu na tržištu, a čija se tržišna vrijednost temelji na rezultatima istraživanja i razvoja. Stoga, osnovni preduvjet za evidentiranje potraživanja za povrat uvjetnog zajma te praćenje povrata glavnice i ugovornih kamata nije ostvaren; Agencija nije postupila po zaključku Ministarstva financija koji se odnosi na zatvaranje deviznog računa u poslovnoj banci vezano uz prienos sredstva u iznosu 10.948.576,00 kn na račun državnog proračuna te uz obvezu knjigovodstvenog evidentiranja na način naveden u zaključku; Popis imovine i obveza sa stanjem na dan 31. prosinca 2015. nije cjelovit; Popisom nije utvrđeno stvarno stanje potraživanja, jer su popisom obuhvaćena nenaplativa potraživanja od društava koja su po završetku stečajnih postupaka i provedenih postupaka likvidacije brisana iz sudskog registra; Potraživanja za uvjetne zajmove su popisana prema stanju u glavnoj knjizi bez prikupljenih dokaza o realnosti evidentiranih potraživanja (točka 2. Nalaza)

- izdaci su ostvareni u iznosu 65.865.404,00 kn, od čega se na izdatke za odobrene mikro kredite odnosi 3.684.716,00 kn; Navedeni izdaci su ostvareni iz sredstava državnog proračuna u okviru realizacije programa Mikrokreditiranje - prvi korak u poduzetništvo; Od korisnika kredita nije pribavljena odgovarajuća dokumentacija kojom se dokazuje da je imovina financirana kreditom nabavljena i evidentirana u poslovnim knjigama; Kontrola namjenskog trošenja sredstava kod korisnika kredita nije obavljena čime je povećan rizik da sredstva nisu namjenski utrošena; Nadalje, od korisnika kredita nije zatraženo dostavljanje temeljnih financijskih izvještaja u cilju praćenja učinkovitosti dodijeljenih potpora male vrijednosti na povećanje broja subjekata malog gospodarstva, modernizaciju i proširenje postojećeg poslovanja te na samozapošljavanje i povećanje broja novih radnih mjesta. (točka 3. Nalaza)

4. Agencija obavlja poslove vezane za poticanje osnivanja i razvoja subjekata malog gospodarstva, poticanje ulaganja u malo gospodarstvo, financiranje poslovanja i razvoja subjekata malog gospodarstva kreditiranjem pod povoljnijim uvjetima i drugim oblicima financijskih potpora, davanje jamstava za kredite koje subjektima malog gospodarstva odobre banke i druge pravne osobe kreditori, subvencioniranje kamata po kreditima, davanje potpora za povećanje zapošljavanja, obrazovanje odraslih, stjecanje poduzetničkih vještina, stručnu i poduzetničku izobrazbu, prekvalifikaciju i dokvalifikaciju, davanje potpora za istraživanje, razvoj i primjenu suvremenih tehnologija, te druge stručne poslove u svezi s poticanjem razvoja malog gospodarstva i ostvarenja ciljeva nacionalnog inovacijskog sustava. Tijela Agencije su Upravni odbor i Uprava. Početkom 2015. u Agenciji je bilo 94 zaposlenika, tijekom godine došlo je 30 zaposlenika, otišlo osam zaposlenika te je koncem 2015. bilo 116 zaposlenika. U vrijeme obavljanja revizije predsjednik Uprave je Vjeran Vrbanec, zamjenik predsjednika Uprave je Boris Guina, a Marijana Oreb je članica Uprave. Izvori financiranja Agencije su najvećim dijelom sredstava državnog proračuna (98,5 %) te pomoći od institucija i tijela EU, prihodi od imovine (kamate na dane zajmove), prihodi po posebnim propisima i prihodi od pruženih usluga. U 2015. su ostvareni ukupni prihodi u iznosu 152.246.830,00 kn, a ukupni rashodi i izdaci u iznosu 153.522.316,00 kn te je ostvaren manjak prihoda u iznosu 1.275.486,00 kn. Preneseni višak prihoda iz prošlog razdoblja je iznosio 2.253.416,00 kn te višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju iznosi 977.930,00 kn. Od ukupno ostvarenih prihoda u iznosu 152.246.830,00 kn, vrijednosno značajniji su prihodi iz državnog proračuna u iznosu 150.007.327,00 kn te pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna u iznosu 1.348.331,00 kn. U okviru ukupno ostvarenih rashoda i izdataka u iznosu 153.522.316,00 kn, vrijednosno značajniji se odnose na izdatke u iznosu 65.865.404,00 kn, ostale rashode u iznosu 38.339.647,00 kn, subvencije u iznosu 29.334.776,00 kn te rashode za zaposlene u iznosu 13.315.598,00 kn. Tijekom 2015. u Agenciji je financiran jedan program, koji se provodi kroz 12 aktivnosti te jedan tekući projekt. Vrijednosno značajniji rashodi i izdaci su ostvareni za provedbu aktivnosti Jamstva za malo gospodarstvo u iznosu 54.222.676,00 kn, Poticanje malog i srednjeg poduzetništva – Poduzetnički impuls u iznosu 41.616.340,00 kn, Administracija i upravljanje u iznosu 26.422.504,00 kn te poticanje poduzetnika početnika u iznosu 14.707.419,00 kn. Potraživanja su na koncu 2015. iskazana u iznosu 222.741.567,00 kn, što je za 49.790.584,00 kn ili 28,8 % više u odnosu na početak 2015. Vrijednosno značajnije povećanje u iznosu 46.229.939,00 kn se odnosi na potraživanja za zajmove dane trgovačkim društvima izvan javnog sektora i obrtnicima.

Od ukupnih potraživanja na koncu 2015. su dospjela potraživanja u iznosu 197.265.781,00 kn, koja su do konca studenoga 2016. naplaćena u iznosu 20.258.475,00 kn. Ukupne obveze na koncu 2015. su iznosile 23.251.517,00 kn, što je za 17.371.505,00 kn ili 42,8 % manje u odnosu na početak 2015. Odnose se na obveze za primljene kredite i zajmove u iznosu 16.604.062,00 kn (stanje glavnice dugoročnog deviznog kredita od IBRD), rashode poslovanja u iznosu 6.306.566,00 kn, obveze za nabavu nefinancijske imovine u iznosu 81.996,00 kn te naplaćene prihode budućih razdoblja u iznosu 258.893,00 kn. Od ukupnih dospjelih obveza iskazanih koncem 2015. u iznosu 5.527.226,00 kn, do konca studenoga 2016. je podmireno 4.752.599,00 kn. Revizijom utvrđene nepravilnosti i propusti koje se odnose na planiranje, računovodstveno poslovanje te izdatke, utjecale su na izražavanje uvjetnog mišljenja.